

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת וישב תשפ"ד שנה י | גליון מס' 511

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

כוללת את כל הבקשות

בתפלת "ויהי רצון" הנאמרת בברכה האחרונה שבברכות השחר אנו מבקשים סדרה ארכה של בקשות, ולבסוף חותמים בבקשה מיחדת הכוללת בתוכה את כל הבקשות כולן, והיא: "ותגמלנו חסדים טובים".

בשלוש מלים כללו רבותינו מסדרי התפלה כל בקשה ומשאלה; כזו הנצרכת לעתות שלום, ועל אחת כמה וכמה ברכה הנצרכת בעת צרה וצוקה.

רבים תמיהו על פשר ההדגשה "ותגמלנו חסדים טובים"; וכי יש 'חסדים רעים' חלילה! מדוע אין די בבקשה סתמית על חסדים, כעין הלשון שאנו אומרים בבריתת "אלו דברים" הנאמרת לאחר ברכת התורה: "וגמילות חסדים"?

ידוע הוא הספרם של גדולי הדורות, כי בהדגשה זו מכוונים אנו לבקש מהקדוש ברוך הוא שיגמל עמנו חסדים שאף לעיני בשר יראו טובים. שהו אמנם אמונים אנו לומר: "גם זו לטובה" אף על מארע הנראה לעינינו כרע, שהרי כל מעשי ה' לטובה הם. ואולם טובה הנאה באפן שכזה היא נסיון, וכינון שזה עתה בקשנו: "ואל תביאנו... לידי נסיון", אין מתאים יותר מלבקש עתה: "ותגמלנו חסדים טובים" - חסדים שטובתם נגלית ואינם מהיום נסיון עברנו.

חשבת להוסיף, כי אף ההודאה החותמת את הברכה: "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", כוללת בתוכה את כל ההודאות כולן, כלומר את כל סדרת הטובות שהודינו עליהן זה עתה בברכות השחר, את כל הטובות שנודה עליהן בהמשך היום, ואת כל רבבות הטובות שאיננו זוכים לפרט בפנינו.

אם זכינו להודאה כוללת כל כך, בודאי יכאב הלב לראות שדוקא אותה אנו שוכחים לומר כראוי; מצער לראות כי גם בין המבינים שאנו לברך מדי יום את ברכות השחר בחברותא, יש המאבדים סבלנותם דוקא לקראת בקשה זו ובורחים לפני עגית אמן אחריה. הלא החשבון פשוט: אם בבקשה זו כוללת את כל ההודאות והבקשות, על אחת כמה וכמה עגית אמן אחריה! שהרי "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

אנו חוזרים וכופלים הודאה זו בברכת אבות בתפלת שמונה עשרה: "א-ל עליון גומל חסדים טובים". המתבונן ימצא שחשבון הגימטריה של ראשי תבות אלו עולה תשעים ואחת, כגימטריה של אמן. ללמדנו כי עגית אמן היא הפותחת שערי ברכה, ובזכותה נזכה כלנו לראות אך ורק "חסדים טובים" כל הימים, ונאמר אמן.

בברכת "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל". אמן.

שבת שלום,

278 213 מחולקת

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

יוסף הצדיק הדר בעניית אמן

"והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחויו לאלמות" (לז)

רבי נתן שפירא בעל ה'מגלה עמקות' מגלה כי שרשו של יוסף הצדיק הוא בסוד 'אמן', ומבאר: "יוסף הוא שומר השער, והשערים נפתחים באמן, ככתוב (ישעיה כו ב): 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים'. דבר זה נרמז אף בכך שגאמר על יוסף (לעיל לז א): 'גו זקנים הוא' - סופי תבות אמן, וכן בכך שבשעה שנולד היה יעקב אבינו בן צ"א - כגימטריה של 'אמן'. ולפי זה החזיון שראה בחלומו: "והנה אנחנו מאלמים אלמים" בא ללמד, שבכחה של עגית אמן משתתקים המקורגים ונעשים כאלמים.

'מגלה עמקות' וישב דף מג ע"ב ודף מח ע"ב

והרי הדברים תואמים למובא בספר 'סדר הדורות' (ערך רבי יוחנן) שרבי יוחנן הדר בעניית אמן, ומאידך בגמרא (ברכות כ א) הובא שרבי יוחנן העיד על עצמו: "אנא מזרעא דיוסף קאתינא", כי לזרעו של יוסף יאה להדר בעניית אמן.

אראות השלום, ברכות כ א

"לשלום" ולא "לשלום"

"ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם" (לז ד)

יש להבין, מדוע נכתב: "דברו לשלם", אף שלכאורה יותר היה נכון לכתב: "דברו שלם"?

פרש רבי אורי הלוי מדרוין:

ידועים הם דברי ה'מגן אברהם' (תקפב ד) כי הסבה שאנו אומרים בעשרת ימי תשובה "זכרנו

לחיים", בשוא תחת הלמ"ד, אף שלפי כללי הדקדוק היה עלינו לומר "לחיים" בפתח, היא משום שאמירת "לחיים" בפתח עלולה להשתמע כבקשת: "לא-חיים", והרי יש להקפיד שלא להתפלל בימי הדין בלשון העלולה להתפרש לרעה. לכך מרמז הפסוק שלפנינו: אחי יוסף, מחמת "שלא דברו אחת בפה ואחת בלב" (כפי רש"י), לא יכלו לדבר עם יוסף "לשלום", בשוא תחת הלמ"ד, כי אם "לשלום" בפתח, כלומר לא-שלום.

בן אור"י [אלקוא תפ"ט]

על מנעלים

אין מברכים 'שהחנינו'

"ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה" (לז כח)

חכמים אמרו (פרקי דרבי אליעזר לח) כי אחר שהתחלקו האחים בכסף שקבלו עבור מכירת יוסף, נטל כל אחד מהם את הכסף שקבל ורכש בהם מנעלים לרגליו. על כך קובל הנביא (עמוס ב ו): "על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים".

את הסבה לכך שהאחים קנו בכסף דוקא מנעלים באר רבי פנחס קאגלבונו, רבה של בוסקוביץ, בשם זקנו רבי אליעזר היילברון, כך: חכמים (ביק צד א) דרשו מן הכתוב (תהלים א): "ויבצע ברוך נאץ ה'", שהמברך על דבר גנוב "אין זה מברך אלא מנאץ". משום כך לא יכלו האחים לקנות בכסף שקבלו עבור מכירת יוסף דבר המחייב ברכה, ולכן בחרו לקנות דוקא נעלים, אשר בשונה מכל בגד חדש, אין מברכים עליהן שהחנינו (ראה שו"ע או"ח רכג ו).

יש מנחילין ס"י סג

נחיתה מיוחדת לתפלה מהדרת

כל אריכות הדברים לפני מי שכל כך בז לכל עניני העולם הזה, ומאכלו במרבית שנותיו היה לחם צר ומים לחץ, אולם הפתע כשהרב לא מהר לבטל את הדברים.

"הוא מציע לתת לנו כל מה שנבקש?!" - הסיק הרב, "אם כן, תגיד לו שאכן יש לי בקשה מאד חשובה..."

הדיל שמע ונדדה, מי יודע מה יבקש הרב הזקן... אלא שהרב לא נתן לו זמן רב לחשב: "בקשתי היא", אמר הרב, "כי הטיס יואיל בטובו להנחית את המטוס במקום הקרוב ביותר שיוכל לנחות". "מה?" הפתע המקורב, והרב הסביר:

"את תפלת מנחה ויום פפור קטן התפללנו על אדמת ברזיל, את תפלת שחרית נתפלל אי"ה על אדמת ארץ הקדש. עתה עומד להגיע זמן תפלת ערבית, ואיני רוצה להתפלל במטוס, לפי שאין זו תפלה מהדרת, אם מחמת הטלטולים התכופים, ואם מחמת המקום הצר שאינו תורם לשוב הדעת וכונת הלב. אנא בקש מהטיס שבהגיע זמן תפלת ערבית יואיל לנחות לזמן קצר בשדה התעופה הקרוב ביותר, כך גרויח תפלה מהדרת..."

"תאמר לדיל שמבחינתי אין פנוק גדול יותר מלהתפלל פראוי בשוב הדעת" - התחנן הרב משהבין כי בקשתו אינה פשוטה לבצוע. הדברים שיצאו מן הלב פעלו את פעלתם.

בשעה שבע בערב לפי השעון המקומי, מעט לפני השקיעה, נחת המטוס באיים הקנריים, אותם איים מרהיבים השוכנים מול חופי מרוקו ושייכים למדינת ספרד.

את הזמן הקצר שנותר עד לחשכה נצלו הנוסעים שירדו מהמטוס כדי לצפות בנוף האגדי שהתפרש אל מול עיניהם; ים בגון כחול עמוק מצד אחד ומרחב ירק-עד מהצד השני, אך הרב שטיינמן לא התעניין בנוף כלל, הוא התישב מיד לנצל את הזמן ללמוד התורה הקדושה.

בהגיע שעת תפלת ערבית התכנסה כל הפמליה בחדר שהקדש להם על ידי אנשי צוות שדה התעופה לתפלת ערבית חמה ומרגשת, במקום שספק אם אי פעם זכה להתקדש בתפלתם של יהודים פשרים, על אחת כמה וכמה בתפלתו של אדם גדול שכזה.

משהסתיימה התפלה שבו הנוסעים למטוס שהמתין להם בסבלנות. הרב התישב במקומו והמשיך בלמודו, והנוסעים כלם קבלו שעור מאלף שילוו אותם לכל חייהם, שעור שלמדם מהי ערפה של תפלה, ומה רבה חשיבות אמירתה כהלכתה בכל פרטיה ודקדוקיה, עד כדי מסירות נפש של ממש.

לרומם' עמ' 103

היה זה קול למוזו של ראש הישיבה, הגאון רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל, אשר במקום להתרוח בכרסת הפאר שהקדשה לו, במטוס שנושפר עבורו ועבור פמליית מקורביו על ידי אחד מנגידי עולם התורה, הטה עתה את גופו לפנים ורכן על הגמרא הקטנה שבידו, ממנה למד בנעימת קול לאורו החור של פנס מזדמן.

זה עתה שב הרב ממסע קדש שערך במסירות נפש במשך שבועים ימים, לחאק קהלות הקדש במדינות אמריקה, מסע שהחל בצפון יבשת אמריקה והסתים בדרומה. מסע שהיה מפרך עבור צעירי גיל, קל וחמור עבור אדם חלוש ומסגף בן קרוב לתשעים.

לאחר שבועים של מסע כבר היו רגליו של הרב מתשות מהתרוצצות בין מרפז תורה אחד למשנהו, גרונו כבר נחר מעשרות דרשות שנושא לפני קהלים שונים, וידיו כאבו מלחיצת אלפי ידים של מבקשי ברכתו. גופו הכחוש שוע למנוחה, אך בפעם המי יודע כמה, גם הפעם הוא נצח על ידי נשמתו שצמאה לדברי תורה. במקום לנוח או לכל הפחות להתרוח, ישב הרב כפוף במקומו, משביע נפשו בדברי תורה מתוקים מדבש ונפת צופים.

בהגיע שעת ארוחת הערב נדלקו האורות באחת, והנוסעים

התעוררו מתנומתם. כדרך של טיסות פאר, למרות מספר הנוסעים המצומצם זכו הללו לכבוד מלכים; לא פחות משלושה דילים עמדו לשרותם, דרוכים לספק להם כמעט כל משאלה שיחפצו.

מעגב וחנוט בחליפה יקרתית, אחוז ביראת כבוד, נגש ג'ק, הדיל הראשי, אל הרב שטיינמן, הניח לפניו מגש שעליו הגשה ארוחת ערב כשרה למהדרין, והציע את שרותיו בנימוס:

"הגני כאן לשרותך, הרב, בכל מה שתחפץ" - הכריז הדיל בטקסיות ופרט: "המטוס שלנו מציע לנוסעיו את מיטב הפנוקים יש לנו כאן עוגות מפארות וכשרות למהדרין, ויסקי פשר ממיטב היצרנים, פרות מיחדים ערבים לחך וכמעט כל פנוק שכבוד הרב מעלה על דעתו."

אחד מהנוסעים התנדב לתרגם את הדברים בקצרה באזני הרב. הוא התביש לחזר על

צהרי יום ה' כ"ז באייר תשס"ו בשמי האוקיינוס האטלנטי. הטיסה הפרטית שיצאה לפני כשעתיים מסאו פאולו - ברזיל לכוון תל אביב התנהלה כסדרה. גראלד, הקברניט הפנוסה, נוט את המטוס במימונה, כשליצדו מנומנם הארוי, טיס המשנה הוותיק.

הדיל שמע ונדדה, מי יודע מה יבקש הרב הזקן... אלא שהרב לא נתן לו זמן רב לחשב: "בקשתי היא", אמר הרב, "כי הטיס יואיל בטובו להנחית את המטוס במקום הקרוב ביותר שיוכל לנחות". "מה?" הפתע המקורב, והרב הסביר:

טיסה ארפה עמדה לפניהם, והם היו ערוכים לה בהתאם.

עם פניסתו לשמי האוקיינוס עמעמו אורותיו הפנימיים של המטוס הקטן והמפאר, ושלושה עשר הנוסעים בו התכנסו במקומותיהם. חלקם הטו פרסותיהם לאחור, בבקשם לתפס תנומה שהיתה מתבקשת לאחר שבועים עמוסים וגדושים בפעילות קדש, וחלקם פנו להשלים את סדרי למודיהם, דבר שאף הוא היה מתבקש אחר שבוע שהקדש לעסוק בצרכי צבור.

אל הרעש המונוטוני של מנועי המטוס התלוה הפעם קול זמזום חרישי נעים לאזן.

חובת המברך בעניית אמן

לפי שעניית 'אמן' אחר ברכה היא חלק בלתי נפרד מהברכה, לכן צריך המברך לכוון לצאת ידי חובת עניית אמן מפני העונה אמן אחר ברכתו, ואף העונה אמן יכוון להוציא את המברך ידי חובת עניית אמן. ואולם יש מי שחולק וסובר שהמברך אינו צריך לצאת ידי חובת עניית אמן על ברכתו.

מקורות ובאורים:

בירושלמי (ברכות ג, א), מובא שרבי זעירא בקש מתלמידו רבי אבא בר זמינא שיברך על היין ויוציאו ידי חובתו, והשיב רבי אבא לרבו: "כמא דאנא ירב דעתי מפקא יתך ידי חובתך בברכתא, כן הב דעתך מפקא ידי חובתי באמן" [כפי שאני נותן דעתי להוציאך ידי חובה בברכתי, כך תן דעתך להוציאני ידי חובה בעניית אמן]. על פי זאת כתבו האור זרוע' (ח"א סי' קס) והמהר"ם מרוטנבורג (שו"ת, דפוס לבוב תשובה תסו) שהעונה אמן על ברכה צריך לכוון להוציא את המברך ידי חובת עניית אמן. בספר 'דרכי נעם' להג"א (ברכות מז א) מביא את דברי הירושלמי ומבאר שכשם שהעונה אמן צריך לכוון להוציא את המברך בעניית אמן, כך על המברך לכוון לצאת בענייתו, כדן כל היוצא ידי חובתו בשמיעה מאחר שצריך דעת שומע ומשמיע (ראה שו"ע או"ח ריג ג). הרמ"א (או"ח קסז ב) פסק להלכה כדעת הירושלמי, וכן פסקו הב"ב איש חי' (מסעי יד) וה"פ החיים' (שם כז). וראה הב"ב איש חי' (שם) שמשום כך אף על העונה אמן לאמרה בקול, כדי שישמע המברך.

בטעמה של הלכה זו כתבו ה'דרכי משה' (שם) והג"א (באור הג"א א' שם) שהיא משום שעניית אמן היא חלק מהברכה. וכך אף מבאר ה'משנה ברורה' (שם כ): "דעניית אמן גם כן מקלל הברכה היא, ואף

על גב דהוא ברך כבר בעצמו, מפל מקום על ידי שעונים אמן עליה הברכה חשובה יותר, ולכך נכון לכתחלה לכוון לצאת בעניית אמן שעונה העונה". אמנם בפרוש 'פני משה' לירושלמי (שם) מבאר שטעמה של הלכה זו אינו משום שאמן היא חלק מן הברכה, אלא משום שהמעלה של "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (ברכות נג א) קיימת גם על המברך, ולכך פונתו לצאת ידי חובת עניית אמן מפני השומע ברכתו ועונה אמן, גדולה מעצם אמירת הברכה.

ואולם ה'משנה ברורה' עצמו (באור הלכה' שם) חולק על הרמ"א בטענה שמלבד באור זרוע' אין מזכר בפוסקים הראשונים שעל המברך לצאת ידי חובתו באמן שעונים על ברכתו, ולכן לדעתו: "כל המברך בעצמו איזו ברכה אינו צריך לאמן כלל ויכלל". לגבי הירושלמי שעליו הסתמכו הפוסקים מצין ה'משנה ברורה' (שם) לפרוש בעל ספר 'חרדים' לירושלמי (שם) שמפרש שרבי זעירא עצמו עמד לברך על היין ולהוציא את רבי אבא לתלמידו ידי חובתו, ויש להגיה בדברי הירושלמי שרבי זעירא אמר לתלמידו רבי אבא: "הב דעתך מפקא ידי חובתך באמן", כלומר שכשם שאני מכוון להוציאך ידי חובה בברכה, כן אתה תכוון לצאת ידי חובתך בברכה זו בעת שאתה עונה אמן אחריו, לפי שכדי לצאת ידי חובה בשמיעה, צריך גם דעת שומע וגם דעת משמיע. לגרסה זו אין בירושלמי כל התייחסות לענין חיובו של המברך לשמוע עניית אמן. וראה בספר 'ברכת אברהם' (ברכות מז א) שהעיר מדברי הג"א (באור הג"א א' שם ו'דרכי נעם' שם) שהביא ובאר את דברי הירושלמי כגרסת האור זרוע'. וראה עוד בספר 'מאיר עז' (ח"ז עמ' 391) שהביא כי בעל 'דרך אמונה' הורה שלהלכה על המברך לכוון לשמע ולצאת בעניית אמן מפני השומעים כפשטות דברי הירושלמי, וכפי שפסק הרמ"א.

בסדר נהורא השלם' (פרק טו בהג"ה) כתב שהחזן שאינו יכול לענות אמן בבית הכנסת, יכוון בשעה שאומרים אמן לשמות הגיה ואדנות שהן בגימטריה אמן, ויהיו הם נכתבים לפניו בשלוב אותיות לסרוגין: "אהדונה".

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים' והעומד בראש הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א.

עת צרה היא ליעקב, וכלנו מחפשים להוסיף ולהרבות זכיות שיגנו עלינו ועל כל בית ישראל.

לעת הזאת, מה שמרבים אתם לשוב ולעורר על גדל כחה ושוב מעלתה של עניית אמן, זהו בבחינת "דבר בעתו מה טוב". אכן כן, למרות שהדברים מפורסמים, יש לשוב ולהזכיר פעם אחר פעם את דברי חז"ל על היות עניית אמן קורעת גזר דין, ואת העבדה שזכותה עומדת לישראל בעת צורה וצוקה להנצל משונאיהם וממבקשי רעתם, כפי שעיינו ראות ואזנינו שומעות בנסים המפלאים המתרחשים בכל יום.

בסיעתא דשמיא נפל ברעיוני רמז נפלא המורה ומלמד על ענין זה:

את תפלת "קיום פרקן" שבה אנו מעוררים רחמי שמים על שארית ישראל, מסימים אנו במלים: "מרון די בשמיא יהא בסעדהון כל זמן ועדן" [-רבון העולמים יהיה בעזרתם בכל זמן ועת]. וראה זה פלא, כי הגימטריה של ראשי תבות אלו היא תשעים ואחד בדיוק, כגימטריה של אמן. והאמת שרמז כפול יש כאן; שהלא מיד לאחר מכן אנו אומרים: "ונאמר אמן" - כלומר שהקדוש ברוך הוא יעמד לעזרתנו בזכות עניית אמן.

אם בכל זמן ובכל מצב זקוקים אנו שהקדוש ברוך הוא יהיה בעזרנו, על אחת כמה וכמה לעת הזאת, על כן בודאי ראוי שנקפיד עתה במיוחד על עניית אמן, וכך נזכה להתבשר בבשורות טובות, ישועות ונחמות, ונאמר אמן.

בברכה נאמנה,

שלום דב סג"ל, בני ברק

בעל 'אילת השחר' כ"ד בבסלו תשע"ח

רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן נולד בבריסק בשנת תרע"ה לאביו רבי נח צבי שהיה מנכבד הקהלה. בשנת תרצ"ז עבר לשוויץ עקב צו גייס שקבל, ובשנת תש"ה עלה לארץ ישראל.

כחצי שנה לאחר הגיעו לארץ התמנה לעמד בראשות ישיבת 'חפץ חיים' בכפר סבא, ובשנת תשט"ז הכתר כראש ישיבת פוניב'ד לצעירים. בשנת תשנ"ח הקים את ישיבת 'ארחות תורה' בבני ברק, ובהמשך הקים ישיבות נוספות ברחבי הארץ, והן עמדו תחת נשיאותו. תמוך ועודד את פעילות 'בני אמונים' ואף השתתף בשני כנסים שנערכו לחזק עניית אמן.

הרב שטיינמן נפטר בכ"ד בבסלו תשע"ח, והוא בן מאה ושלוש שנים. מאות אלפים לאו את מטתו לבית החיים של ישיבת פוניב'ד בבני ברק. חבר את סדרת ספרי 'אילת השחר' על התורה ועל מסכתות הש"ס.

ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן מדבר בכנס 'בני אמונים'

ברכות השחר בהכרותא

בערב ימיו, לאחר אחד השעורים שמסר לפני תפלת שחרית פותקין בביתו, פנה לפתע ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן לנוכחים ואמר: "הבה ונקבל על עצמנו מכאן ולהבא שפירע שעה לפני התפלה יעמד כל אחד ויאמר ברכות השחר, וכלנו נענה אחריו אמן. כשם שפסוקר אינו מסתפק במעט כסף אלא מבקש להרבות את הונו, אף אנו שמלאכת שמים היא עסקנו, לא נסתפק במעט אמונים, אלא נבקש להרבות אמונים עוד ועוד."

והוסיף: "כשנמצאים בעולם הזה אין מבינים את החשיבות של עניית אמן, שזה שיה מיליארים, אולם בעולם הבא נוכח האדם לראות שכל אמן עוזרת לו, והוא חש בהסרוגה של כל אמן. על האדם לדעת שאפלו אמן אחת יכולה להצילו" (נוטרי אמן ח"ב עמ' 26).

הגרא"ל שטיינמן באמירת ברכות השחר בפני המתפללים

פניה אחרת.

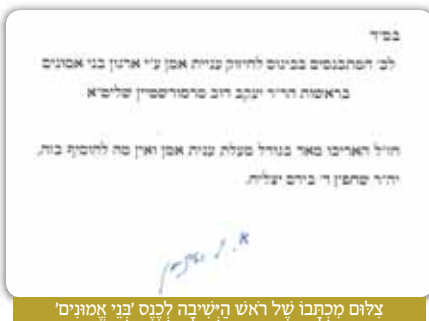
"לדעתי", סכם ראש הישיבה את דבריו, "מצות עניית אמן היא מצוה שנתן בקלות לקימה לשם שמים. שכן בעניית הברכה אין האדם משיג מטרה גשמית כלשהי, ולרב פשוטותה וקלותה, אין בקימה אף חשש לגאווה. נמצא אפוא שעניית אמן כהלכה היא הדרך הראויה שבאמצעותה יכול אדם לזכות בדיון". (כאיל תערג, מועדים עמ' ססא)

והמשיך: "הרי לפנינו מעלה נוספת בעניית אמן; מצוה כה נשגבה שאדם יכול לקבל על ידה את כל המעלות והברכות, ויחד עם זאת, קיימה אינו כרוך בסרף גאווה. זוהי המעלה הגדולה מכלם - לעשות דבר טוב שאין מערב בו סרף גאווה!"

הפונה בעניית אמן

חדוש גדול חדש ראש הישיבה בדין פנות אמן: כידוע פסק השלחן ערוך (או"ח קכד ז) כי יש לענות אמן בכונה. השו"ע והפוסקים (שם) מבארים כי הפונה בעניית אמן היא בהתאם לתכו הברכה. מלבד זאת כתבו הפוסקים שיש לכוון בעניית אמן, לתבות: "א-ל מלך נאמן" שהן ראשי תבות אמן (פרישה' שם ו, וראה 'משנה ברורה' שם לו), והמקבילים אף הורו לכוון שלוב שמות הויה ואדנות שהן בגימטריה אמן. לפי שהפונה הראויה היא "עבודה קשה מאד", הורה ראש הישיבה שדי בכך שיכוון בעניית אמן "שורצה שתתפרש עניתו כמו הפונה הראויה".

סמוכין לכך הביא מפסק ה'חזון איש' (דמאי סי' טו אות ו) שפני שאין בקי בהפרשת תרומות ומעשרות ויש לו בביתו נסח הפרשה פדיון, די בכך שיאמר "שיחול הכל כנסח הנמצא ברשותו", מבלי לפרש בשעת ההפרשה (נוטרי אמן ח"ב עמ' 30).

צלום מכתבו של ראש הישיבה לכנס 'בני אמונים'

מכתב קדש

להלן העתק מכתב קדש ששלח ראש הישיבה לכבוד כנס חזק לעניית אמן שהתקם בבני ברק בתשרי תשע"ח:

בסיעתא דשמיא

לכבוד המתכנסים בכנוס לחזק עניית אמן על ידי ארגון 'בני אמונים' בראשות הר"ר יעקב דב מרמור שטיין שליט"א.

חז"ל האריכו מאד בגדל מעלת עניית אמן ואין מה להוסיף בזה, יה"ר שחפץ ה' בידם יצליח.

(-)

בסיעתא דשמיא

יצא פי רעיון זה הזכיר ראש הישיבה אף בדברים שנושא בכנס לחזק עניית אמן שהתקם בימות 'בני אמונים' בי"ג באולג תש"ע, וכה היו דבריו: "בעניית אמן כהלכה יש מעלה גדולה ועצומה, בכך שהיא כל כך פשוטה ומלה לקיים עד שפככיכול אין מה להתגאות בה!"

מצוה שנתן לקימה לשם שמים

באחת השנים, כאשר נועץ הגר" זילברשטיין בראש הישיבה במה עליו לחזק את הצבור לקראת ראש השנה, הפתיעו ראש הישיבה ברעיון מקורי ומנמק היטב: